

BBC Arap Baharı yayınlarında ne kadar tarafsız?

Birleşmiş Milletler İletişim Dairesi eski müdürü Edward Mortimer yeni yazısında BBC'nin Arap Baharı isyanlarına ilişkin yayınlarının "makul ölçüde tarafsız" olduğunu söylüyor.

BBC'nin yönetim organı BBC Vakfı'nın internet sitesinden duyurduğu üzere, "BBC'nin varlık amacı yalnızca halka hizmet olup misyonu bilgilendirmek, eğitmek ve eğlendirmektir... ve bizler BBC'nin bu misyonu yerine getirdiğinden emin olmak için çalışıyoruz." Vakıf bu amaçla her sene farklı bir başlık seçerek BBC'nin haber ve güncel meselelerle ilgili yayınlarının tarafsızlığını ve doğruluğunu değerlendiriyor. 2011 yılında seçilen başlık "Arap Baharı olarak bilinen olaylar"dır ve değerlendirme kapsamında benden "başlımsız bir görüş" iletmem istendi.

Bu tür bir konuda tarafsızlık ne tür standartlara göre ölçülebilir? Hakikaten tarafsızlığın anlamından emin miyiz? Bu iki tarafa da eşit zaman ayırmakla halledilebilecek kadar basit bir mesele olamaz, en basitinden olaylara müdahil olan ikiden daha fazla taraf var. BBC Yayınları İçin Yönergesi tarafsızlığın "her meselede mutlak olarak yansız bir yaklaşım ya da temel demokratik ilkelere aykırılık gerektirmediğini" açıkça söyler. Peki bu BBC yayınlarının demokrasi için mücadele ettiklerini iddia edenlerin bakış açısını hiç eleştirel bir tutum takınmadan benimsemesi gerektiği anlamına mı gelir? Neyse ki BBC'nin yorumu bu şekilde olmadı. Demokratik ilkelere belli bir düzeyde başlıklar sergilediler – "bir zorbaya neden daha zorba olmadı?" sormayız – ama genel olarak demokrasiyi savunanlar ya da uyguladıkları önerekenler de dahil olmak

Özgürlük Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

üzere tüm siyasi oyunculara aynı eleştirel mesafeyi korumayı amaçladılar.

Bunun yanı sıra yönetmelik tarafların ilkeleri arasında “yayınların bütününde ilgili konunun olabilecek en geniş şekilde ve bütün perspektiflere gerekli zaman verilerek ele alınması hedeflenir” ifadesi de bulunuyor. Ben bu ilkenin tarafların değerlendirilirken, yalnızca farklı bakış açıları değil hikayenin bütün yönlerinin gerekli şekilde ele alınması gerektiğine vurgu yaptığımı düşünüyorum.

Çokardık genel sonuç, BBC'nin naklettiği olaylara yaklaşımlarında makul ölçüde taraflı olduğu ancak (örneğin Mısır'da 25 Aralık-11 Şubat 2011 arasında, Libya'da Şubat-Ekim arasında ve Suriye'de başından beri) kimi hallerde o an vuku bulan ana hikayeyi gereğinden fazla izole ederek yayınların merkezine aldığı şeklindedir. İngiltere bölgesindeki çatışmaya müdahil olduğu için Libya'ya yönelik yoğun ilgi anlaşılabilir ve bir ölçüde meşru görülebilir ancak bu Bahreyn, Yemen, Mübarek sonrası Mısır, Cezayir, Fas, Ürdün ve belki de en önemli olarak bölgesel ve stratejik etkisi çok kuvvetli olmakla birlikte yayın yapmanın çok zor olduğu Suudi Arabistan gibi diğer Orta Doğu ülkelerinde eksik ya da baktan savma haberler yapılmamasına neden oldu.

Başını bakış açısıyla, “Arap Baharı”nın en önemli yeniliği kullanımlarla üretilen içeriğin (profesyonel gazeteci olmayanlarca çekilen video görüntüleri ve kayıtlar - KÜ?) zenginliği ve profesyonel muhabir ve kameramanların hayati haber mahallerinin çoğuna erişim sağlayamamasıydı. KÜ genellikle çatışmaların neticeleri çözümlerini yakından ilgilendiren eylemci ve vatandaşlarca oluşturulduğu için taraflı ve doğruluk çabası içinde olan haber kuruluşları tarafından ihtiyatla ele alınmadı.

Diğer yayınlar denetleme biriminde ve Arapça servisinde çalınan farklı Arap ülkelerinden çok sayıda kişinin yerel bilgisinden yararlanan BBC genel itibarıyla bu durumla başa çıkacak donanma sahiptir. Bunun yanı sıra BBC haber dairesinde Arap Baharı patlak vermeden önce, görevi tüm içeriği geldiği anda eleyerek verilerin olası doğruluk derecesine ve ne seviyede üpheyle ya da kesinlikle yaklaşılmalı gerektiğine dair bir yorumla yayın birimlerine göndermek olan bir KÜ masası kurulmuştur. Kimi yayınlarda içeriği doğrulamanın güçlüğüne dair uyarılar yer alabilmektedir ancak Loughborough Üniversitesi'nin vakıf için gerçekleştirdiği içerik analizinin de gösterdiği üzere bunlar nadir görülen durumlardır.

BCC'nin kademli yöneticilerine, bu tür uyarılarının yokluğu halinde izleyici ve dinleyicilerin BBC'nin söz konusu içeriği tamamıyla doğruladığı gibi bir düşünceye kapılıp kapılmayacakları sorusunu yönelttim. “Bu konudaki politikamız bu denli açık değil, ancak galiba bu ayrıntıların da açıklığa kavuşturulması gerekiyor,” yanıtını aldım. Anladığımız kadarıyla ileride bu mesele de halledilecek.

BM Genel Sekreterliği İletişim Dairesi eski başkanı olan Edward Mortimer İngiliz gazetelerine Orta Doğu üzerine pek çok metin yazmıştır. BBC'nin “Arap Baharı” olarak bilinen olaylarla ilgili yayınlarında taraflı ve doğruluğu üzerine görüşü 25 Haziran'da yayımlanmıştır. Metne

Free Speech Debate Platformu

Thirteen languages. Ten principles. One conversation.

<https://freespeechdebate.com/tr>

[buradan](#) ulařabilirsiniz.

Yayınlandı: July 12, 2012